

Ter gelegenheid van zijn emeritaat is de Vlaamse politoloog Wilfried Dewachter (KUL) in enkele media geïnterviewd, en hij heeft daarbij geen blad voor de mond genomen. De parlementaire democratie gaat teloor en dat proces is onomkeerbaar, het zwakke parlement trekt zwakke kandidaten aan, de “krakkemikkige” Belgische structuur is zeker na de grendelgrondwet van 1970 inherent ondemocratisch, de macht berust bij de partijleiders, en de nieuwe praktijk om zich in de ene raad te laten verkiezen en zich dan in een andere raad tot minister te laten beëdigen is een schaamteloze aanfluiting, aldus Dewachter in *Knack* (19 nov. 2003).

In zijn boek *Van oppositie tot elite* wordt deze sceptische visie op het Belgische politieke bedrijf nader uitgewerkt met detailstudies van de politieke cultuur bij de diverse partijen, campagnestrategieën, het verschijnsel elite, het politieke besluitvormingsproces, analyses van verkiezingsuitslagen en de verschuivingen daarin, tot en met schijnbare zijsprongen zoals een eerder wrange beschouwing over de nivellerende Bologna-hervorming in het hoger onderwijs, een schoolvoorbeeld van centralistische uniformisering.

“Het parlement is baas over de regering. Het parlement is baas in dit land”, aldus citeert Dewachter minister Frank Vandenbroucke (p.39). Maar: “Het parlement is dat niet meer”, stelt de professor zeer ten overvloede vast. In werkelijkheid gebruiken de partijbesturen de parlementsleden als hun pionnen, en dit hoe langer hoe meer.

En bij alle personeelwissels blijft de macht permanent in handen van die partijen die samen de “elitaire consensus” (p.80) huldigen.

België, een falende democratie

Written by Koenraad Elst

Wednesday, 24 November 2010 23:08 -

Over het Belgische federalisme schrijft Dewachter dat het “belast” is met “een haast ziekelijke drang naar bijzondere meerderheden” die het “democratisch spel niet alleen kwantitatief maar evenzeer kwalitatief vergrendelen”. (p.306) België en Wallonië gunnen Vlaanderen geen autonomie en blokkeren steeds drierster de Vlaamse initiatieven.

De Vlaamse Beweging kan daar niet en wil daar nauwelijks iets aan doen, want zij is grondig uitgehold, ondermeer door de valse indruk dat er reeds iets essentieels verwezenlijkt is, door de recuperatie van haar veelbelovende jonge tenoren in de Belgische elite, en door haar extreme culpabilisering in termen van “extreemrechts”.

Om België democratischer te maken, zijn verschillende hervormingen wenselijk of noodzakelijk. Ondermeer moet het kiesstelsel of het partijenlandschap zodanig wijzigen dat het volk via de verkiezingsuitslag bepaalt hoe de volgende regering eruitziet.

In landen met een tweepartijstelsel is dit de regel, maar in België zou zelfs die tweepoligheid de democratie niet realiseren: ze zou immers nog doorkruist worden door de eigenaardige federale structuur met regionale partijen.

Je kan als Vlaming nooit de PS wegstemmen noch de MNR belonen, de gewichtigste helft van de regering onttrekt zich volledig aan je inspraak.

De belangrijkste nieuwigheid is daarom het andere voorstel waartoe de eminente politoloog zich blijkbaar bekeerd heeft: hij erkent nu grotendeels de meerwaarde van de directe democratie. In het algemeen is deze al een goede zaak, voor het Vlaamse bestuursniveau is zij zelfs dé stap naar een sterkere, eindelijk ernstig te nemen overheid: “Met het bindende referendum zou Vlaanderen zich in de rij van de grote staten en deelstaten plaatsen die wel hun volk laten beslissen over heel belangrijke beleidskwesties.” (p.313)

Maar zover zijn we dus nog niet: “Alle retoriek ten spijt, Vlaanderen en België bengelen achteraan in het peloton van de democratieën.”

België, een falende democratie

Written by Koenraad Elst

Wednesday, 24 November 2010 23:08 -

Wilfried Dewachter: *Van oppositie tot elite. Over macht, visie en leiding*, Acco, Leuven 2003, ISBN 90-334-5426-2, 328 pp.

(Bespreking kort na publicatie in *Nucleus*)